

# SZARVAS ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI ES SZÉPIRODALMI HETILAP.

## Szerkesztőség:

Beliczey utca 11. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.  
Kéziratok vissza nem adatnak.  
BÉRMENTETLEN LEVELEK EL NEM FOGADTATNAK.

## Előfizetési árak:

Egész évre . . . 4 frt. — Félévre . . . . 2 frt  
Negyedévre . . . 1 frt. — Egyes szám . 8 kr.  
MEGJELEN HETENKINT EGYSZER VASÁRNAP.

## Kiadóhivatal:

Beliczey-utca 11. szám. (saját ház.) hová az előfizetési pénzek intézendők.  
Hirdetéseket jutányos áron elfogad.  
BÉLYEGDIJ MINDEN HIRDETÉSÉRT 30 KRAJCÁR.

## Pünkösdi ünnepére.

„... És eloszlott nyelvek jelenének meg, mint a tüzláng és leszállta mindenikre közülök, kik ott egybegyűlve valának.”

Nem remek gondolat-e a szentlelket a szelidség, szeretet és ártatlanság jelvényében megtestesíteni? Midőn azanban az Isten a maga igéjét milliók szívébe akarja átültetni, akkor már e szentlelkek nem galamb, mely a béke szárnyát lebegteti az emberiség fölött, hanem látható ige, tűznyelv, mely a föld minden nyelvén szól, melynek szónoki hata ma birodalmakat emel föl és trónokat dönt meg.

Alig van az életben valami oly szép, oly kedves és oly nagyszerű, mint a titokszerű dolgok. Keblünknek előttünk is megfeythetetlen legcsodásabb érzelmei: a szemérem, szűz szeretet és igaz barátság telvék titokszerűségekkel.

Minő megfeythetetlen csodás varázs bűvölete tartja lebilincselve a szíveket? Mennyi sóhaj, mennyi epedés és titkon ápoló érzelmek fejlnek ki hatásuk alatt!

Egy pillantás, egy röpke szó, — s a csodás érzelmek magja el van vetve, telve titokszerűvel, talányossal, megfeythetlennel. Az emberi élet, a titkok e legnagyobb titka, minő nagy paradoxon. Az ember sorsát intéző titokszerű kéz hatalma, a megfutott életpálya, a contrast a zsenge ifjkor és a késő vénység között, minő merész gondolatnak alkotása? A végtelenségben működő titkos erő, a fűszál növéseinek zizegése, a madár csodálatos trillája, a hulló csillagok mesés sorsa minő titokszerű dolog a nagy mindenségben!

Az életre kelt csira, a virágzásában hervadás ak, enyészetnek indult élet ultimarációja minő végtelen titokszerűségben enyésznek el? A hol az élet titkai végződnek, ott kezdődnek a haláléi.

Tekintsük az emberi szellemet, s úgy találjuk hogy a gondolat gyönyörei szintén titokteljesek. A titok valams oly isteni természetű, hogy Ázsia emberei csak jelképekben beszéltek. S melyik tudományhoz térnek vissza szüntelen az emberek? Nemde ahhoz, mely mindég hagy valami sejteni valót s végtelen látókörre irányozza a figyelő tekintetét. Maga az ember nem a legnagyobb titok-e? Honnan tör elő a fény, mit létnek nevezünk, s minő éjben oltatik ki e láng, ki tudná megmondani . . . ?

Isten a születést és a halált, e két leleplezett fantómot állítja pályánk határpontjaira; egyik életünk megmagyarázhatatlan pillanatát adja, mit a másik már ugyanakkor enyészettel fenyeget.

Nincs tehát abban semmi különös, tekintve az embernek a titokszerűek iránt való hajlamát, hogy nem volt nép, mely vallásába megfeythetetlen misztériumokat nem vegyített volna.

Isten mentse meg a gondolattól is, hogy a babonás titokszerűségeket az igaz vallás titkaihoz, vagy a Mindenható örökké változatlan terveit azon istenek változékony homályához hasonlítsuk, melyeket emberi kezek faragtak. Egyiptomban az istenség előtt függöny lebegett s a színek ott állt templomainak küszöbén.

Hít-titkok nélkül vallás nem is képzelhető, mert ezek teszik az istentisztelet lényegét.

## A trónörökös meghalt.

A Gondviselés úgy akarta, hogy ismét sirba szálljon egy magyar trónörökös. Károly Lajos főherceg szenvedés és nagyobb halálközzelem nélkül békésen jobblétre szenderült kedd reggel; családtagjainak gondozása, királyi bátyjának odaadó, gyöngéd szeretete vette körül a végórában.

Ravatalánál korona és nemzet fájdalmas aggodama újból találkozik. A csapás, a mely a kiváló jósággal és annyi nemes tulajdonsággal megáldott trónörökös halálával királyunkat érte a magyar nemzet csapása is. A törvénytisztelet hűség és szeretet százszoros köteleke által fűve a király és a trónörökös személyéhez, a nemzet minden tagjának szívében végigrezdül most a fájdalom, mely fejedelmének nagy szívét utólte.

Midőn a testvér és trónörökös váratlan elvezetésének nehéz fájdalma a jövő gondoljaival együtt fekete áradaatként újból össze csap királyunknak balsors által annyiszor meglátogatott s annyi nagy és nemes gondolat által dícsővé lett koronás feje fölött: egy egész, vele gyászoló és könyező nemzet fohásza száll az ég felé, hogy enyhülést kérjen nagy királya számára Isten kegyelmétől s erőt, bizalmat és hosszú életet ama nagy és nehéz földadatok megoldására, amelyekkel im hajlott korában is oly mértéken felül elhalmozta a balszerencse.

Károly Lajos főherceg ő felségének a legidősbbs testvéröccse volt, 1833. július 30-án született, tehát 63 éves volt, csak két évvel ifjabb mint testvér bátyja, uralkodónk. Katona rangját tekintve: lovassági tábornok és tulajdonosa három ezrednek. Három izben lépett házasságra. Első neje Margit, János szász királynak volt a leánya s az ezzel kötött házasságból gyermek nem maradt. Másodszor II. Ferdinánd szicíliai király leányát Mária Anunciatát vette nőül. E házasságból három fia származott, Ferencz Ferdinánd altábornagy prezuntív trónörökös, Ottó Ferencz József és Ferdinánd Károly Lajos főhercegek. Ugyancsak e házasságból származott, mint negyedik gyermek, Margit Zsófia főhercegnő is, a prágai hölgyalapítványi ház volt apátnöje. 1873-ban Mária Terézia Immaculata hercegnővel, az elhunyt Don Miguel portugál infansnak le-

## SZARVAS ÉS VIDÉKE TÁRCZÁJA.

### Vágyam.

Nem vágyom nagy névre, nincs nekem nagy vágyam,  
Megléhet — ha bizom, beteljesül álmanam . . .  
Kis nyugalmas fészek ott feküdné épen  
Valahol a szöke Tisza közelében;  
Kis házikónk előtt piczike kert volna,  
S ott egy dalos madár kedvesen dalolna . . .  
Dalolna mindenről, . . . tavaszi napfényről . . .  
Örök boldogságról, . . . édes szerelemről . . .

És én gyönyörködnek veled ott a dalban,  
Csókolmálak akkor csókra szomjas ajkkal . . .  
S puha karjaiddal átölelnél engem . . .  
Gyöngyvirágom nekem, egyetlenegy szentem!  
És itt végeznék be életünket végre,  
S kivinnének majd a temető földjébe . . .  
Testem és testedre egy sírgödör várna . . .  
Lelkem a lelkeddel menyországba szállna! . . .

H.

## A beteg.

Irta: VÉRTESI ARNOLD.

Bágyadtan emelte föl fejét a beteg asszony s egy kis pirosság gyult ki a fakó arcán. Hallgatózott. Mintha lépteket hallott volna.

Nem, senki sem jött, senki, csak ezt a szakadatlan kalapálást hallja a halántékain, ez ejtette családába. Ez az örökös kalapálás, zúgás a fejében. A láz, az antipyrin, cognac. Oly kábult, oly nehéz a feje, mintha ólomból volna s tompán hanyatlik le ismét a vánkosra.

Szemeit is behunyja s mintha az a nagy fáradság hogy kissé fültápázkodott az ágyban, kimerítette volna erejét, mozdulatlan marad, míg csak a görcsös kínos köhögés föl nem rázza.

Akkor megint fölemeli fejét. Megint úgy rémlik neki, mintha lépteket hallana. Fájdalmas, keserű vonás húzódik színehagyott ajkai körül: hát nem jön senki? Senki?

Csak az ápoló öreg asszony ül az ágya mellett egykedvű bamba arcczal, álmosan, nappal is szunyókálva s időről-időre megszólal:

— Tessék bevenni az orvosságot.

S őnt a kanálba valami utálatos folyadékot. De a fiatal nő beveszi. Ha még utálatosabb volna, akkor is bevenné, csak segítsen. Mert nem akar meghalni, nem, nem akar. Hiszen még oly fiatal, még élni szeretne.

— Mit mond a doktor, Kati? — kérdezi a vén asszonyt.

— Hát mit mondott volna? — felel együgyűen. — Azt mondja, hogy csak tessék bevenni az orvosságot.

— Jobban leszek?

— Persze hogy jobban lesz a nagysága.

Jobban lesz, jobban lesz, ezt hallja minden nap; de ő érzi, hogy nem lesz jobban. Minek hitegetik? mondják meg neki igazán, Hisz már oly gyöngé, hogy alig bír az ágyban fölülni. S a karjai . . . Istenem! azok a szép gömbölyű karok úgy lefogytak, hogy csak a csont és bőr maradt. Remegve nézi kiaszott ujjait, milyen vékonyak, milyen parányi lett a keze, mint valami gyermeké. Megtapogatja beesett mellét, végighuzza kezét az arcán. Milyen csúnya lehet!

Tükröt kér. Látni akarja magát. A vén cseléd csak bambán néz reá és nem tudja, hogy mit csináljon.

Türelemetlen, nyöszörgő hangon követeli a beteg, hogy tükröt adjanak neki s a buta öreg asszony zsembesen fölkel és hoz neki egy kis kézi tükröt.

Egy perczig csak úgy tartja kezében a tükröt a beteg nő s nem mer belepillantani. Aztán reszketve fölemelkedik s betekint. Ijesztő elszótt képet lát, ólomszínű arcot, melyből kimered két nagy szem.

— Oh milyen rút lettem!

S a haja, ez a büszkesége, az a dus, ragyogó arany-szőke haj milyen köcsös, összecsapzott, töredezett, milyen förtelmes. És hogy megritkult! Soha sem lesz többé olyan, mint volt.

Az ostoba vén asszony vigasztalná, de nem tudja, hogy mivel. Na ugyan nagy baj is az, az embernek visszánő a haja.

A beteg kiejti erőtlen, remegő kezéből a tükröt s lehanyatlik feje; de az ijesztő kép ott lebeg még mindig szemei előtt mint valami kísértet s megborzongatja hátát.

— Takarjon be, int az ápoló cselédnek, jobban, még jobban.

ányával kelt egybe, kitől két leány-gyermeke született.

Egy pár év óta magyar földesur is volt, gazdája a gyönyörű kis-tapolcsányi uradalomnak. Mint a békés haladásnak és különösen az ipar fejlődésének meleg barátja, mindenkor a béke fenntartása mellett buzgólkodott, de anélkül, hogy a magyar monarchia méltóságának csak legpárányibb részét is föl kívánta volna áldozni. Kétnyes kérdésekben nem egyszer vállalt közbenjáró szerepet, a melyet mindig eredményesen vitt keresztül.

A betegség oka mallária volt; a főhercegfia után, ki szintén reménytelen beteg, Indiába utazott s ott malláriát kapott, mely a katasztrófát gyorsította. Az orsz. vereskereszt egylet fővédnöke volt s évekkal előbb egész Magyarországot beutazta. Halála alkalmából az udvar körében 4 heti mély gyászt, egyéb körökben 2 heti félgyszt rendeltek.

### Magyarország vármegyéinek monografiája.

Sokszorosán megújuló panasz az, hogy mi magyarok legkevésbé igyekezzünk megismerni hazánk szépségeit, gazdaságait; legnevezetesebb kincseire rendszerint idegenek hívtak föl bennünket. Ezzel a gyakran jogosult panaszszal szemben áll a negyvenes évek óta szakadatlanul s a közönség fokozódó érdeklődése mellett folyó munkásság, melynek célja Magyarországot általában s annak egyes részeit, azok múltját és jelenét a lehető legnagyobb gondossággal, igazsággal és egyuttal nemzeti czéllal ösztönzött lelkesedéssel megismertetni. Az általános ismertetések terén, nem számítva a korát megelőző Beel Mátyás dicsőséges munkálkodását, a jelen században Pényes Elek és a Hunfalvyak alkottak legtöbbet sok derék munkásunk társaságában a földrajzi és etnografiai ismertetések terén. A részletes geográfiai és történeti munkák nagy folyamához pedig részint egyes megyei monografiák, részint a különböző tudományos vagy ünnepi alkalmakkor kiadott kisebb monografiák adták a forrásokat.

A megyei monografiák célja, ha szigorúan meg akarják tartani jellegüket, az, hogy forrasmunkául szolgáljanak, tehát minden oly részletet felöljenek, melyre az egyetemes történet írójának a vármegye életét behatóan tanulmányozni akaró tudósnak, közigazgatási tisztviselőnek, nagy birtokperekben eljáró ügyvédnek stb. szüksége van. E részletek nagy mennyisége a közönségre nézve a legtöbb esetben nem bír értékkel, így a közismeretet nem gyarapítja. Néha a monografia írójának azért kell összehalmoznia a terjedelmes részleteket, hogy egyesek hiúságát kielégítse a vaskos kötetekkel.

E részletes és mindenestre hasznos munkák mellett azonban kívánatos, sőt szükséges az olyan ismeret, mely az összes érdekes és fontos részletek felhasználásával a művelt közönségnek ad teljes tájékozást Magyarországról, annak minden vármegyéről.

A „Magyarország Vármegyéi és Városai“ című enciklopedikus munka ilyen mű, melynek előmunkálatai országszerte folynak és mely 1896. június 1-én már a nagy közönség által megszerezhető lesz. A diszkötetekben megjelenő válatos tudományos munka, de népszerű. Minden szükséges és érdekes, minden tanulságos részlet felöleli a történetet, földrajzot, néprajzot, közművelődést, közigazgatást minden nyilvánulásában: de úgy, hogy az kellemes olvasmány legyen egyuttal.

Tükre legyen valóságjal minden egyes vármegyének. A mű gyakorlati értékét és becsét emeli az a számos igen díszes kép, mely minden nevezetességet, tájakat, középületeket, műemlékeket, népalakokat, nevezetes történeti személyeket stb. be fog mutatni. Különös térképek és díszes műemlékek járulnak a munka értékességének emeléséhez.

A „Magyarország Vármegyéi és Városai“ egyes részleteit a legelőkelőbb helyi írók írják; szerkeszti dr. Sziklay János, egy előkelő szakírókból alakult szerkesztőbizottság támogatása mellett, mely bizottságnak elnöke Rákosi Jenő, a Budapesti Hírlap főszerkesztője. A mű kiadását az „Apollo“ irodalmi és nyomdai részvénnytársaság (Budapest, Rottenbiller utca 46.) biztosította.

A „Magyarország Vármegyéi és Városai“ mutatónyűzetéből látható, hogy Magyarországon eddig páratlanul álló nagyszabású és díszes irodalmi munkával állunk szemben, mely az ezredéves ünnep kultur történeti jelenségeinek egyik legnevezetesebbje lesz. Szélesebb körű annál a német munkánál, mely az ötszáz éves német városokat (de csak a városokat) ismerteti még pedig az állam kiadásában. A szegényebb magyar állam nem vállalkozhatik arra, a mit a hatalmas Németország tesz, de annál inkább várható a hatóságoktól és a közönségtől egy Magyarország büszkeségére való műnek lelkes felkarolása. S ne azért igyekezzenek könyvtárakat gyarapítani vele, hogy szórakozásukéig forgassák, képei kedvéért, melyek kitárják az egész szép Magyarországot, végig utaztatják a képzelő: et annak béréiben, völgyein, regényes romjai közt, építő díszedő városában. Nem. A munka szükséges tájékoztató lesz minden egyes esetben azoknak, a kiknek tudomást kell szerzniük Magyarország életének bármely irányu működéséről; a tudósnak, tanárnak, tisztviselőnek, gazdának, kereskedőnek, iparosnak, törvény emberének és katonának, szóval mindenkinek egyaránt, a kinek többet kell megtanulnia az ország egyes részeinek állapotáról, mint a mennyit a legkitünőbb lexikon nyújthatna. Ekképen ez a mű nem csak nagy, de égető szükségét kielégítő alkotás is lesz.

### Bérletjegyek a vidékiek számára.

A vidék nagyobb városaiból, legfőképp a fővárosokhoz közel eső városokból, valamint olyan helyekről, amelyek gyors és közvetlen vasúti összeköttetésben vannak Budapesttel, már eddig is számos kéredezőküldés érkezett állandó kiállítás bérletjegyek dolgában. Azok a vidékiek, akiket a dolguk vagy az érdeklődésük majdnem minden héten néhány napra Budapestre hoz, a kényelem és a takarékság szempontjából is elhajtának állandó érvényességi jegyeket bírní, de nagyon természetesen mérsékeltébb áron akarnak hozzájutni mint a budapestiek, akik s. ünet nélkül, mindennap használhatják bérletjegyüket.

Ezeket a méltányos és igazságos kívánságokat latba vetve, a kiállítási jegyiroda (Budapest, belváros, Száméla-tér, Haas-palota) elhatározta, hogy a vidék számára ad ki állandó, a kiállítás egész tartamára érvényes bérletjegyeket s ezeket azonnal meg is küldi bárhová, ha a szükséges arczképet és az összeget beküldik. Mivel a vidékiek nem használhatják jegyüket olyan sürűen mint a fővárosiak, a jegyiroda ezeket a jegyeket felesáron adja, még pedig a 20 forintos állandó bérletjegyet tíz forintért, 12 évesnél fiatalabb gyermekeknek a bérletjegyet 5 forint 50 krajczár. Az összes állatkiallításokra érvényes állandó bérletjegyet a jegytulajdonosok számára 2 forint.

Ezek az állandó jegyek sokféle szempontból ajánlatosak a vidéki közönségnek. Elsőben a bérletk báhol beléphetnek a kiállítás területére, míg a napi

jegyekkel jövök csakis a tourniqué-ken keresztül mehetnek, ami néha nagy idővesztéssel jár. A bérletjegyek nagy előnye az is, hogy a jegytulajdonos bármikor kimehet és újra visszamehet a területre, anélkül hogy hosszadalmas jegyváltással és várakozással kellene az idejét tölteni.

A bérletjegyeket személyesen, vagy levél útján is meg lehet rendelni.

### Millenniumi ünnepély.

Lapunk múlt számából helyszűke miatt kiszorult Dancs Béla I-ső jegyző beszéde, melyet mai számunkban közlünk:

#### Mélyen tisztelt képviselő testület!

Az örök idők jóságos ura Istene megengedte élünk édes hazánk fennállásának 1000-dik évét.

Ezen szent és magasztos ünnep megülésére gyülekeztünk itt össze a lángoló hazaszeretet soha el nem hamvadó örök tüzével keblünkben.

Örökkévaló tűznek, a Mindenható Isten által adományozott, tehát velünk született lángnak kell felösmernünk a honszeretet s a hazához való hű ragaszkodás szent érzelmét, mert 1000 év viszontagságos történelme igazolja, hogy dicső apáink végtelen leirhatatlan hűséggel, végtelen önfeláldozással áldoztak a múlt századok ádáz viharában vért, vagyont a hazaszent oltárára.

Örökségünk a szent érzelem, mely ezredév óta apáról fiúra szállott.

De pároló fiura szállott dicső őseink erkölcsé. Istenben való bizalma, áldozatkészsége, szabadságszeretete, bizonyítja ezt a ma élő nemzedék, a mely apáinkhoz hasonló erényekkel, mérhetetlen igyekezéssel, kitartással és áldozatkészséggel rövid 50 év alatt nemzetünk az európai művelt népek színuralmára emelte.

Elismerés! dicsőség! a ma élő nemzedéknek is. A gondviselés megajándékozta nemzetünket nagy-növű fenkölt zellemű királyokkal.

Adott jeles — a népek történelmében kimagasló hadvezéreket, hősoket a kormányzás politikájában bölcs előrelátó vezérferfiakat, tudósokat, művészeket nagyszámban, és mindenek felett megáldotta nemzetünket munkás, erkölcsös istenfélő néppel, mely ezen isteni adományokat hűségesen őrizte meg szívében, lelkében.

Ezen erényeivel fogva engedte az örök idők Ura Istene megélnünk nemzeti életünk ezredik évének magasztos ünnepét.

Hála ezen kegyelemért a Mindenható Istennek! Egészséges feldobbanása legyen szívünknek széles e hazában mindenütt ma azon szent fogadalom, hogy dicső őseinktől örökölt erényeinket fejlesztve, ápolva, megtartva s a s. iv teljes melegével mindenha átérvezve átruházzuk fiainkra, unokáinkra s általunk a késő nemzedékre.

Ilyen isteni erényekkel felruházva, azokban meg erősödve, bizva bizhatunk az örök idők urában, hogy a késő jövődők ismeretlen viharában is fentartja nemzetünket s megnyitja számára a jövő ezredévek sorozatát is.

A jelenben megújított erős Magyarország e mai diadal ünnepén emlékezzünk meg alattvalói kegyeletos hűséggel legalkotmányosabb, dicsőségesen uralkodó királyunk I. Ferencz József Ó Apostoli Felségéről, emlékezzünk meg a honfűi szív teljes melegével, kegyeletességével Felséges király asszonyunk Erzsébet-ről, dicsőség nevükre! áldás életükre! Úgy legyen!

#### Orth. templomban.

A helybeli orth. izr. hitközségnél fényesen folytak le a millenniumi ünnepségek. E hó 9-én d. e. az iskola ünnepelt az iskolaszék és nagy közönség jelenlétében; dr. Reisman Adolf elnök megnyitó beszéde után a

Fázik, nagyon fázik, szinte vaczognak a fogai. S a saját ijesztő képe egyre rémitgeti. Hát ilyené lett? Rút váz, a kitől szokik mindenki, a saját férje, a gyermekei, s itt hagyják evvel a vén buta cseléddel. Miért nincs itt a férje?

— A nagyságos urnak a hivatalba kellett menni, magyarázza a cseléd.

A beteg asszony keserűen int bágyadt kezével. Igen, igen, Andornak mindig dolga van a hivatalban, míg ő itt fetreng nyomorultul, elhagyatva. A halál félelme megdermeszti szívét. Mintha már érezné jég hideg ölelését. S arra a gondolatra eszébe jutnak a forrón ölelék karok, melyek egykor átfönták, míg szép volt, egészséges volt, kívánatos volt.

Oh, hát az a szerelem csak addig tart? És most ez a kiaszott test már nem kell neki, ezeknek a fonyadt ajkának undorodik a csókjától s az otthon sötét dermesztő levegőjéből igyekezik menekülni, a mikor csak szerét ejtheti. Ki tudja, nem azt forgatja-e most is elméjében: milyen jó volna, ha egyszer, mikor hazáér, azt jelentenéki reki, már vége?

De az asszony nem akar meghalni, nem, nem. Miért haljon meg épen ő? Miért kell neki elpusztulni? Csak azért, hogy Andor vígan köthessen új házasságot? Talán már most is arról gondolkodik s csak felesége halálát várja?

Dideregve takarózik szegény asszony a paplanba s nem bír fölmelegedni, mialatt egyre kínozza a szörnyű köhögés. Oh, ez bizonyára már a halál kezdete.

— Oh, édes istenem, ne hagyj elveszni! Ágyából az ablakra lát. Verőfényes szép tavaszi idő van ott kint. Az utca másik oldalán ragyog a nap a ház falán. Milyen sokan sétálhatnak most kint s milyen boldogok. Végtelen keserű irigység szállja meg fiatal

szívét mindenki iránt, a ki csak él, a ki csak mozog és örül az életnek.

S azok közt talán ott kint sétál Andor is. Talán valamely fiatal mósolygó leány oldala mellett, mint egykor vele sétált. A hideg rázza összeroskadt gyöngyestét, de agyában úgy érzi, mintha égne valami. Valami zürzavaros, kínos mardosó gondolat. Oh, mit nem adna érte, ha Andort most láthatná! Ha itt állna ágya mellett. Ha letörülne verejtékező homlokát. Ha csak egy szót szólna hozzá, egyetlen egy szót.

Vagy legalább a gyermekei volnának itt, két kis leánya. Miért nem eresztik hozzá a gyermekeket?

— Híjják be őket. Kati haboz. Talán legjobb lenne a nagyságának, ha csöndesen tetszenék pihenni.

De a beteg asszony nem enged. — Híjják be a gyerekeimet, liheg fuldokolva. Az öreg ápolónő látja, hogy nincs mit tenni, be kell őket hívni.

A két leányka — olyan hét-nyolcz éves gyermek — bejön a nevelőnővel s félénken húzódnak a nevelőnőjükhöz. A nagyobbik a kezét fogja, a kisebb a szoknyába kapaszkodik.

Az anya elkésereedve nézi őket. Hát már ezeknek a szívét is eltántorították tőle?

A nevelő küldi a kis leányokat, hogy menjenek a mamának kezét csókolni.

— Hagyja őket, kisasszony, hűrög rekedten a beteg asszony.

Kitágult, lázban égő nagy szemű gyűlölettel tekintenek a fiatal nevelőnőre. Hát ez rabolja el tőle gyermekei szívét? Talán a férjét is. Csinos barna leány, sugár termőtű, piros arczu, kaczér szemű.

Még soha sem nézte meg így, mint most, ezt a leányt. Oh, hogy is lehetett oly vak, hogy ezt a szémelet ide vette a házához? Ajka reszket, lélekzete elful, keves köhögési roham szállja meg s torkát fojtogatja. Nem tud szólni, csak kezével int, hogy menjenek, távozzanak.

A nevelő megzavarodva áll, nem tudja mire vélni ezt a különös dolgot. Aztán biborpirosság önti el egész arczát. Most már sejti, hogy mit jelent az a reá vetett pillantás és az a megvető kézmozdulat. Tiltakozni akar, de zavart tekintete elárulja, hogy valami igaz abból a gyanúból, a mi ellen tiltakozni akar.

A beteg asszony fölül az ágyban s úgy nézi szemtől szembe vetélytársát. Már nem érzi a rettenetes bágyadságot s egész testén átfut a tűz. A gyerekeit akarja. Ne menjenek így el tőle. Jöjjenek ide az ágyához.

Megcsókolja homlokukat s fejeikre teszi áldó kezét. — Emlékezzetek rá, hogy a mama nagyon szeretett titeket, nagyon, nagyon.

A könyvek végig perognak kiszáradt arczán. A gyermekek félve húzódnak ismét a nevelőnőjükhöz. Az is egy könyvet morzsol szét szemében s közeledik az ágyhoz, hogy kezet csókoljon a beteg asszonynak.

De a beteg könyörtelen gyűlölet pillantásával vonja el kezét. Nem, még a halálban sem fog megbocsátani.

A leány lehajtott fejjel távozott, de a merre elment, még sokáig oda tapadt az ajtóra a beteg asszony merev pillantása. A láz most már egész testét mint a parázs tűz égeti. Úgy érzi, mintha mellében egy nagy üres tüzes kemence volna. És a feje, az szétszakad.

Most már nem bánja, ha meghal is. Sőt azt szeretné, ha ebben a szempillantásban meghalna. Nem akarja látni férjét, utálja, undorodik az egész világtól.

növendékek magyaros ruhában öltözve a mesteri ter-  
vezetben előírt programot csaknem teljesen elő-  
adták.

Másnap d. e. 10 órakor a templomban hálaadó  
istentisztelet volt. Az alkalmi magyar nyelven mon-  
dott imából a következőket adjuk. „... Örülj! vigadj!  
Hunngaria lakosa!... Ellenségek vették körül, kik azt  
mondták: „elnyeltük“! a magyar nevet nem említik  
többé az élő nemzetek sorában. De az eget kormá-  
zója volt oltalma; elűzte ellenségeidet. Nevünket a  
sötétség fedte el, te pedig a föld magaslatára emel-  
kedtél. Dicsőséged fénye világít, mint a felkelő nap  
sugarai...“

Az üldözött Jákóbot, a népek közé szórt Izraelt  
magadhoz emeled és azt mondat: Jöjj! pihenj meg  
árnyékomban és élj köztem háborítatlanul!...  
Oh mily nagy hálaóra köteleztél bennünket! mert  
balzsamot kentél sebeinkre és oltalma voltál Jákób  
háának.

Itt ezen nyilvános szent helyen Isten után neked  
mondunk köszönetet édes hazám! édes magyar nem-  
zetem!...“

Jelen voltak a hitközség összes tagjai nemzeti  
kokárdával és több városi képviselő.

Este fényes lakoma volt.

## HIREK.

— **A Fehér-Kereszt-Egylet** gyulai fiókja a  
minap megalakult s ezen, emberbaráti nemes célokot  
terjesztő és üdvös tevékenységű egylet ez új fiókjának  
vidéki választmányi tagjai közé városunkból gróf Bolza  
Gézáné, gróf Bolza Pálné, dr. Salacz Oszkárné, Haviár  
Dánielné, Mikolay Istvánné választottak meg.

— **Női gyorsíró.** Örvedetes tudomásunkra  
hallottunk hírt arról, hogy városunkban is utat tört  
magának a gyorsíró művészetének elsajátítása a nők  
körében s a hölgyközönség egyik előkelő tagja szor-  
galommal és buzgalommal foglalkozik a gyorsírászat  
tanulásával. Az „első fecske“ tehát már megérkezett  
s hisszük, hogy városunk hölgyei közül számosan fog-  
ják követni e dicsőre méltó példát!

— **Békésen** egy adó ellenőrzési jegyző állás van  
üresedésben mely 800 frt évi fizetéssel jár, továbbá egy  
birtok nyilvántartói állás szintén 800 frt évi fizetés;  
egy rendőrbiztosi állás 550 frt évi fizetés; egy iktatói  
állás 500 frt. egy iktatói állás 400 frt évi fizetéssel. A  
folyamodványok június 6-ig adandók be, s a választás  
június 10-én lesz megtartva.

— **Temetés.** Vasárnap délután 4 órakor volt a  
16 hónapot élt Réthy Sándorka, Réthy Sándor keres-  
kedő kis fiajának temetése. Placsó István evang.  
lelkész bucsuztatta el a kis halottat, a kit a bánatos  
család és sok ismerős kísért ki az örök nyugalom  
helyére. A bekeleget porai felett!

— **A peronospora ellen.** A földművelésügyi  
miniszter tapasztalás útján rájött, hogy a peronospora  
nevű szőlőbetegség ellen használt azurin keveréket a  
legtöbb helyen meghamisították. E végből utasította a  
hatóságokat, hogy a területükön levő szőlőtulajdono-  
sokat világosítsák fel, hogy a peronospora elleni véde-  
kezésnél legegyszerűbb a rézgálic- és mészoldat (bor-  
dói), vagy rézgálic és szódaoldat (burgundi) keverék  
használatát. Midőn ezt szőlőgazdáink tudomására hoz-  
zuk, jó tanácsul adhatjuk, hogy a védekezésnél köve-  
tendő eljárásról előbb a városi kertészeknél szerezzek  
kellő felvilágosítást, kik ezt bárkinek is készség-  
gel magadják.

Nem akarja, hogy még egyszer ide lépjen ágyához,  
hogy hazug, csalfa szóval nyájaskodjék, hogy ezt a vánk-  
ost megigazgassa feje alatt. Oh, a nyomorultnak tel-  
jesüljön kívánsága, ne lássa őt többé élve.

Rettenetes gondolatok keringenek lázas agyában.  
Ha innen a második emeletről levetné magát az utca  
közézetére? Vagy elhozná férje íróasztaláról a revolvert,  
mely ott mindig megtöltve áll? Ha birna odáig vánszo-  
rogni? Ha kiküldhetné innen ezt az ápoló-asszonyt,  
hogy ne akadályozhatná abban, a mit cselekedni akar?

— Édes Kati, egy kis tejet szeretnék.

Az öreg asszony csöngetni akar.

— Nem, menjen ki maga érte.

Az öreg cseléd kiment hát maga. Mikor pár perc  
mulva a tejjel visszatért, nagy rémülettel a szoba köz-  
pén összerokadva találta asszonyát, a földön.

— Szentséges Isten! mit csinált a nagysága?

Sokáig nem birt szólni a félig alélt fiatal asszony.

— Járn próbáltam, Kati, de nem bírok, susogta  
végre erő-üdvé.

— Hát hogy is birna, édes istenem! — sopánko-  
dott a vén cseléd.

S fölemelte és visszafektette az ágyba.

Egy darabig úgy látszott, mintha elszunnyadna a  
beteg. Aztán lázasan fölriadt. Az íróasztalának a jobb-  
oldali felső fiókját hozzák ide, itt a kulcsa az éjjeli  
szekrényen.

A vén cseléd nem akart eltávozni:

— Majd hogyan? Hogy megint kimáshoz az  
ágyból?

De látta, hogy nincs már annyi ereje a szegény  
betegnek, hogy még egyszer megpróbálja s oly könnyő-  
rűve néz reá, hogy az öreg asszonynak szinte meg-

— **Disztornászaink.** 50 tagból álló jól gyakor-  
lott disztornász csapat fog a jövő vasárnap 31-én föl-  
vonulni a fővárosba az országos-tornaversenyre, hol 1-én  
tartják a próbaversenyt, 2 és 3-ikán a rendes, 4-ikén  
egész nap a kiállítást fogják megtekinteni és 5-én visz-  
sza utaznak. Ugy a magán mint a csapat verseny min-  
denikében résztvesznek, és a mindenütt nagyhatást kel-  
tetett füzér táncokat is befogják mutatni. Csapa vezé-  
lesznek Oláh Miklós tornatanár, Mocsányi József és  
Papszász Gyula tanárok. Reméljük derék disztornászaink  
babérral fognak az ezredéves tornaversenyről haza jönni.  
Tiszta szívből kívánunk szerencsét a mérkőzéshez.

— **Majálisok.** E héten két majális is fog élénk-  
séget hozni városunkra. Egyik az iparos ifjaké, a másik  
a főgymnasiumi ifjuságé; az előbbi pünkösd másodnap-  
ján lesz a Népkerthben, az utóbbit penteken rendezik  
az Anna-ligetben; ennek élén Kutiik Endre főgym-  
tanár áll, a kinek vezetése mellett a diákrendezők nagy-  
ban buzgólkodnak a szép siker kivívása érdekében. Szép  
sikert és jó mulatást kívánunk!

— **Eljegyzés.** G a a l J á n o s tanító Rimassalu-  
zásnyról eljegyezte G a a l J o l á n kisasszonyt, özv. Vitéz  
Lajosné kedves és szép hűgát. Gratulálunk!

— **Hippodromtársulat Szarvason.** Tegnap  
este kezdődtek meg a Kossuth-terén felállított nagy  
deszka-alkotmányban a hippodrom-társulat előadásai, a  
melyekről az igazgatóság rendszeren ad ki bővebb pro-  
gramot. Az első estén a 18 művészből álló társulat tag-  
jai közül sok elismerést aratott Nagy Sándor erőmű-  
vész, a kit a szabadkai és a schwechati tornaegylet  
súlyemelésért és birkozásért érmeikkel tüntette ki; a  
többi szereplők is derekasan játszottak, a tréfás bohó-  
czok nagy vígságot okoztak. A hippodrom-társulati elő-  
adások kellemes szórakozásul ígérkeznek a látogatóknak.

— **Uj akadémiai tag.** A magyar tudós társas-  
ság ez évi tagválasztó ülésén dr. K a r á c s o n y i J á n o s  
a történelmi tudomány alosztályába levelező tagul választ-  
tatott. Békésmegye monográfiáját megírta és mindenütt  
kifejezték, hogy a ritka lehetőség tudományos működ-  
ését a szakforumok fogják érdeme szerint kitüntetni:  
örülünk, hogy dr. Karácsonyi akadémiai tagságával ez  
ténnyé vált.

— **Sertésvész.** Endrődön és határában a sertés-  
sek között orbáncz ütött ki.

— **Irnoki** állás van üresedésben P.-Szt.-Tornyán;  
a választás e hó 26-án fog megtartatni. Évi fizetés  
360 frt.

— **Tanítók Miatyánkja.** A Benedek Elek szer-  
kesztésében megjelenő „Nemzeti Iskola“-ban olvassuk  
egy elkeseredett tanítónak a következő imádságát: „Mi  
atyánk Wlassics, ki ülsz a bársony székekben, szenteltes-  
sek meg a te neved Kárpátoktól Adriáig, legyen meg  
a te akaratod, hogy minden tanítóval parolázz. Add  
meg a megérdemelt kenyerünket és bucsásd meg bünc-  
inket, hogy tanítók lettünk, amiképpen mi is megbocsa-  
tunk neked, hogy miniszter lettél, ne vigy minket a  
kísértetbe a kurátor uram leányával, de sőt inkább  
szabadíts meg a gonosztól: az iskolaszéktől, mert tiéd  
az iskola, a hatalom és a dicsőség. Ámen.

Feladás szerkesztő és kiadó: SÁMUEL ADOLF.

esett rajta a szíve. Együgyű eszével nem bírta ugyan  
elképzelni, hogy minek cipelje ő ide azt a fiókot, de  
hát mégis megtette.

— Na itt a fiókja.

Levelekkel volt tele, szárított virágokkal, megfa-  
kult szalag-darabkákkal s más afféle apró-cseprő holmival.

— Ugyan mit akarhat vele? — gondolta a vén  
asszony.

Látta, hogy a beteg nő ujjai babráltnak közte, mintha  
össze akarná gyűrni a leveleket, szétmorzsolni a virá-  
gokat. Valami afféle számdéka lehetett, mert oly gyű-  
lölettel nézte azokat az emléktárgyakat, szinte szikráz-  
tak bele a szemei s egyszer oda is szólt a vén cselédnek:

— Szórja a kályhába.

— Mit csináljak kérem alásnan? — kérdezte az  
csodálkozva.

Mert hiszen a kályhában nem égett tűz. Ha a nagy-  
sága elpusztítani akarja azt a holmit, oda hiába szórják.  
De kérdésére már nem felelt a beteg. Ugy látszott,  
már elfelejtette, hogy mit is mondott.

Egészen más gondolatok foglalták el már akkor a  
szegény beteg lázas agyát. Azok a régi levelek csodá-  
latos bűbajos, édes szavakat susogtak neki, melyek meg-  
fakuló lapjaikra voltak írva, a száraz virágok kivirítot-  
tak újra és illatoztak. A beteg nem érezte már a kreoz-  
tot utálatos szagát, sem a többi orvosságát, melylyel  
tele volt a szoba, csak a rózsák illatát, melyek ép oly  
üdéek voltak, mint tíz évvel azelőtt, mikor vőlegényétől  
kapta menyasszony-korában.

S a szoba boltozata kitégult fényes, csillogó nagy  
tánczteremmé. Az a tánczterem, a hol ő először talál-  
kozott Andorral. És ott tánczoltak most is. Olyan külö-  
nös. Hiszen Andor már a férje, mégis mintha most talál-

**Nyilttér.**  
**Kovács J.**  
Gyakorló orvos és fogorvos, specialista fog- és  
szájbetegségeknek  
Lakása:  
**BUDAPEST,**  
IV. Váci-utca 15.  
bejárat korona-utca 2. II. emelet 5.  
Korona-kávéház épület.

## HIRDETÉSEK.

### „Adria“ szálloda Budapest.

Elsőrangú szálloda, fényesen, ujonnan berendezve, a  
fő- és székváros központjában.

Kerepesi-ut 41. sz. a., a Népszínház mellett

Közvetlen közlekedés villamos és lövonat által 6 krért  
az összes pályaudvarokkal.

Szobaárak a kiállítás egész tartama alatt:

1 udvari szoba 1 ágyval . . . . .	2 frt
1 „ „ 2 „ „ . . . . .	3 „
1 utcai „ 1 „ „ . . . . .	3 „
1 „ „ 2 „ „ . . . . .	5-6 „
1 szalon . . . . .	10 frt
1 külön ágy . . . . .	1 „
1 fürdő . . . . .	1.50
Világítás naponta . . . . .	—20

Villanyvilágítás, központi fűtés és vízvezeték  
a szobában.

**Megrendelések f. é. június hó 1-től 10-ig  
csak az egész 10 napi tartamra fogad-  
tatnak el.**

## Hirdetés.

Alulírott van szerencsém a nagyjérdemű közön-  
ség tudomására hozni, hogy Pesten a központi  
pályaudvarral szemben levő József főherczeg és  
Fiume szállodámban a kiállítás tartamára 78 szoba  
áll rendelkezésre, egy személy után küiönszoba  
naponta 2 forint 50 krajczár, két személyre 3  
forint 50 krajczár. Megrendelések két nappal előre  
sürgönyileg kéretnek.

Budapest, 1896. május 1.

**Sziklai**

szálloda tulajdonos

koznának először. És a ruha is ugyanaz. Nini, ez a sza-  
lag, hiszen ez volt a ruháján akkor is.

És olyan boldog, a mint így repül az Andor kar-  
ján. Olyan nagyon, nagyon boldog. Hát csak mese volt,  
hogy őt nem szereti Andor! Ugy-e csak mese volt?

— Andor, édes Andor!

A vén cseléd csak bambán bámul. Nem érti, hogy  
mit susog asszonya. Azt látja, hogy nincs eszméletén,  
csak lázban beszél; hiszen teremtő atyám! még moso-  
lyog is, nevet is. És a szeme olyan különösen ragyog.  
Olyan különösen, hogy a vén ápolónő szinte megjéjt  
tőle.

Aztán nagy bágyadság következik az erős lázra.  
A beteg szemei lecsukódnak s olyan csöndesen pihen.  
Már nem köhög, a lélegzetét is alig lehet hallani.

— No lám, mintha már igazán jobban volna, gon-  
dolja az öreg asszony.

De végre megszokálja ezt a nagy csöndességet.  
Az orvosságot is be kellene adni a betegnek. Fölköltse?

— Ámde még sem kell felköltetni. Megrázkódik s föl-  
riad a beteg. No csak hogy végre kinyitotta a szemét.

— Tessék bevenni az orvosságot, nagysága; szól  
a vén cseléd.

De a beteg asszony nem érti, csak néz reá. Vagy  
tán nem is reá, hanem valami tüneményre, amit csak ő lát.

— Andor! — susogja gyöngéden.

Aztán megint behunyja a szemét és ismét csönde-  
sen fekszik, csak az ujjai karmolászák kissé reszketve  
a paplant. Aztán az ujjai sem rándulnak meg többé és  
minden csöndes. A vén ápolónő is szunyókál és mikor  
fölébred, megjéjt, mert a beteg asszony nem mozdul s  
a lélegzetét sem hallhatni.

— Jézusom, vége!

## Hirdetmény.

A békés-bábozki szakasz védgátjain termett luczerna és fű az évi használatának árverése a következő sorrendben fog a helyszínén, készpénzfizetés mellett megtartatni, u. m.:

1. Május 27-én szerdán reggel 7 órakor kezdődik az árverés a 18-a átmenés menti végleges gát felső bekötésétől (Halászteleki munkés kunyhó) és tart ez nap folytatva Endröd felé, az endröd-m.-turi határig a 9-ik őrzésben levő régi gáton termett fű ez évi használatának árverésével.

2. Május 28-án csütörtökön reggel 7 órakor kezdődik a licitálás az endröd-m.-turi határnál és tart a végleges gáton a gyomai határban, a torzsás zugi felső meder áttöltésén túl levő téhen átjáróig. — Az Endröd alatti, valamint a nagy gözmalommal vivó régi gáton termett fű árverése is ugyanakkor tartatik meg.

3. Május 29-én pénteken reggel 7 órakor kezdődik a here és fű árverése a gyomai határban, a torzsás zugi felsőmeder áttöltésén túl levő téhen átjárótól és folytatva tart K. Tarcsa községig.

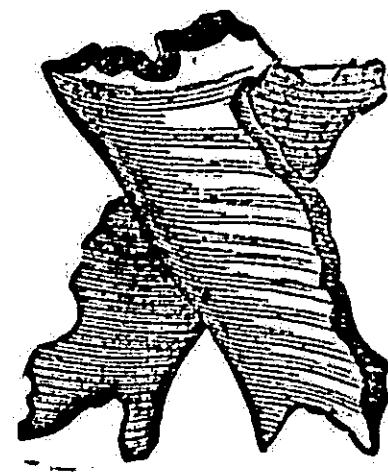
4. Május 30-án szombaton reggel 7 órakor kezdődik a licitálás K. Tarcsa feletti Ösvény-hegytől és tart folytatólag a békési élővíz csatorna alsó torkolati zsilipjéig, vagyis a társulati 0 pontig.

Szarvas. 1896. május 21-én.

**Dózsa Andor**  
b. igazgató szmérnök.

## Fehér A. Adolf

bőr és cipő-felsőrészek gyári raktára  
nagyban és kicsinyben



Budapest,  
VIII., kerepesi-ut 49.  
Nagy raktár mindenemű

**BŐRÖK**  
cipész-kellékek  
és saját készítményű

czipő felsőrészekből

Nagy képes árjegyzékem most jelent meg, melyet kívánatra bérmentve küldök, egyszersmind mindazon, a kiállítás alkalmával feljövendő cipész és eszmadia-mester uraknak ajánlom bőrraktáromat megtekintésre.

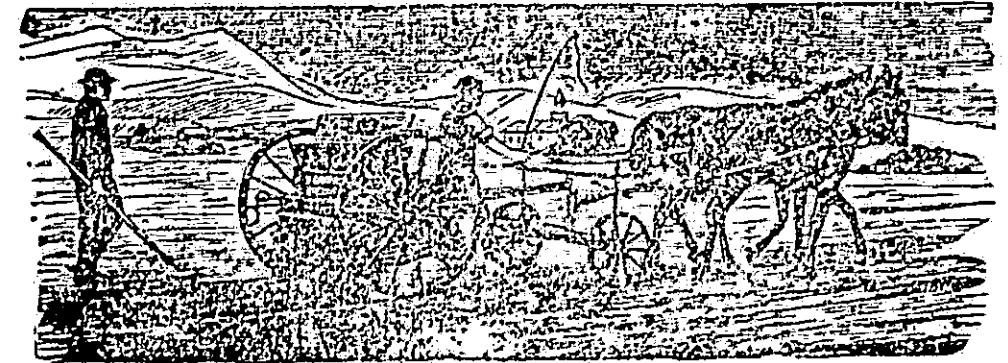
Megrendelések postán és vasuton csakis utánvét mellett azonnal eszközöltetnek.

## Clayton & Shuttleworth

mezőgazdasági gépgyárak Budapest V. c. k. körút 63. sz.  
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:



Locomobil és gőzcséplőgép-készletek 2 1/2 egész 12 lóerőig, továbbá járgány-cséplőgépek, tisztító-roboták, konyolyozók, kaszáló- és aratógépek, boronák, szénagyűjtők.



"COLUMBIA" a legjobb sorvetőgépek, szecskavágók, réparágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrítő-malmok.

Egytetemes aczel-ekék  
és minden egyéb



2 és 3 vasu ekék  
gazdasági gépek.

Készletek árjegyzékük kimutatva ingyen és bérmentve küldetnek.

## SZIVATYUK

minden neme, házi, nyilvános, mezőgazdasági és iparczélokra.

### UJDONSÁG!

Bower-Barif-féle szabadalmazott inoxidálási módszer szerint inoxidált szivattyuk rozsdá ellen védve

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

**W. GARVENS, WIEN,** I. Wallfischgasse 14. sz. Schwarzenbergstrasse 6.

## MÉRLEGEK,

legújabb javított rendszerű tizedes, százados és hidmérlegek tából és vasból, kereskedelmi közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipati czélokra. Embermérlegek, mérlegek házi használatra. barommérlegek. Commandit-társaság szivattyu- és mérleg-gyártásra.



\* Utolsó főhúzás. \*

## Magyar osztály sorsjáték.

Legnagyobb nyeresemény a legkedvezőbb esetben

**1 Millio Korona.**

Huzás naponta

1896 Május 12-től 28-ig.

Nyeremény	korona	korona
1 jutalomdíj	600 000	= 600 000
1 "	400 000	= 400 000
1 "	300 000	= 300 000
1 "	200 000	= 200 000
1 "	100 000	= 100 000
2 "	40 000	= 80 000
2 "	20 000	= 40 000
5 "	10 000	= 50 000
10 "	8 000	= 80 000
34 "	6 000	= 204 000
100 "	2 000	= 200 000
200 "	1 000	= 200 000
2 650 "	200	= 530 000
22 000 "	150	= 3 300 000
25 007 nyeremények és 1 jutalom		= 6 284 000

### III. osztályu vételsorsjegyek árai:

1/1 — 60,— 1/2 — 30,— 1/10 — 6,— 1/20 — 3,— forint

Ezen eredeti sorsjegy árákon kívül ajánlott levél portója és nyeresemény jegyzékért 25 Kr. melléklendő.

Sorsjegyeket ajánl és szétküld az összegnek postautalványon való előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel

## Heintze Károly

Budapest, Szervita-tér 3.

Sürgöny czim: **Lottoheintze Budapest.**

Le jobbn poloska irtó bolhák, és konyha rovarok ellen is stb.

## ZACHERLIN

Hatása csodálatos! Öl biztosan,



mint bármely nemű szer mindenféle rovarokat és azért is az egész világon elősmert mint egyedüli a maga nemében, dicsért és igen kerestetik. — Jelei következő: 1. A lepceséttel üveg. 2. A Zacherlin név.

Kapható helyben:

Réthy Sándor,  
Nyácsik Soma utóda,  
Kmetz Mihály  
urak kereskedésében.